

26. sep. 1845

FAKTA

Dato:

26. sep. 1845

Sidetæl:

Dagbog F, side 97-102

Dagbogens placering:

Den kgl. Kobberstiksamling, inv.nr.

KKS19997

Trykt udgave:

Bjarne Jørnæs (red.): Johan Thomas

Lundbye. Rejsedagbøger 1845-1846,

Statens Museum for Kunst 1976, s.

130-133; Jesper Svenningsen (red.):

Seks år af et liv. Johan Thomas

Lundbye – Dagbøger om tro, skæbne,

kunst og kærlighed, København 2018,

s. 369-370

TRANSSKRIFTION

Rom 26 Sept 45.

Jeg tør tro: at det værste er forbi med Jerichau¹ [overstreget: og Læs], idetmindste have vi haft enkelte Berøringspuncter i de senere Dage, og det var som [overstreget: et] svage Solglimt paa en kold, graa Dag. – At være i Italien ganske uden Kjærlighedseventyr var dog altfor kjedeligt, og saa meget udenfor Regelen, at man var istand til at nægte jeg havde været her. Lad mig da ogsaa her berette, hvad jeg har Oplevet af den Slags, saameget mere, som jeg vist længe skal gemme disse Minder, der nu i denne forfrosne Tid indpræges i •98• mit fattige Hjerte.

1. De borghesiske Duer.

Saaledes kaldes to Systre, Døttre af en Englænder, som skal være her bestandig. Jeg har kun seet dem og Moderen, [overstreget: som] naar de om Aftenen spadserer paa Passagiataen, hvor de stedse komme i hvide Kjoler, hvilket, i Forbindelse med at de skal arbejde i Galleri Borghese, (de ere begge Malerinder) har erhvervet dem dette smukke Øgenavn. De ere stygge, store, især den ene, og have overhovedet Intet af hvad der kan falde i Øinene; men desuagtet har Synet af denne Familie, saa ganske blottet for Coquetteri, fra første Øieblik gjort et ubeskriveligt venligt Indtryk paa mig, saa meget mere som de, ligesom jeg selv, kjendelig skyer den Deel, hvor "Sproglærerens Datter" majestætisk kneisende vandrer op og ned, dragende en Mængde Herrer efter sig, og som jeg, inderlig forknytt, i disse tre Skikkelser saae ligesom •99• et Glimt af nordisk Familieliv. Det er blevet mig en Nødvendighed at søge dette Syn næsten hver Aften, og jeg bliver glad og bedrøvet eftersom det viser sig eller nægtes mig. Jeg vilde ønske, jeg kunde lære dem at kjende, og jeg var ikke bange for at sige dem, hvor venligt de have virket paa mig, der aldrig har været endog blot saa paatrængende, at jeg skulde have sat Brillerne paa for at gjøre mit smukke Taagebilled lidt bestemtere. Jeg kan see, de er ikke kjønne, men for mig er de yndige. Jeg vil ikke glemme de borghesiske Duer.

2. Rosa.

Saaledes hedder Jerichaus og Læssøes² nydelige Vadskepige; hun er Datter af den gamle Clementine henne paa Hjørnet, hvor hun sælger Frugt. Jeg faaer tit at døie smaae Drillerier fordi jeg altid bestiller Druerne hos Clementine; thi da bringer tit den smukke Rosa dem. De andre hævler hende, og har forleden, da •100• jeg ikke var hjemme, jaget hende bort med Frugten, der ikke skal have været god og til med dyr. Jeg giver gjerne en Bajoc mere for at see et venligt og kjønt Ansigt, og har ogsaa den Løn: at Rosa ikke alene hilser mig mildt, men har endog igaar bragt to hørøde Nelliker, som vi Alle antage vare mig bestemte, og de staae da ogsaa nok saa nydeligt i et Glas foran mig nu. Hun har vadsket min gamle Kittel fra Vognstrup Malkeplads, der under Rosas Hænder er vorden rosenrød, intet Under, thi det gamle Skind er blevet kantet ved Hænderne med

Silkebaand. Uagtet den saaledes seer heelt fantastisk ud, saa gaaer jeg dog med den, thi:
om disse Sømme tit hun foer
med sine hvide Hænder³ –
og i Rom ynder man stærke Farver siger Thorald, der virkelig har faaet mig til at tro: at jeg er selv den meest Forundrede over denne sjældne Habit. Saa gjerne •101• jeg nu ogsaa bruger alle mine italienske Kræfter for imellem at faae Noget istand, som kunde ligne en lille Samtale med Rosa, saa kan jeg dog kun finde det lumpent at give min Vadskerkone Afskeed uden Grund til Klage, og det er kun ganske extra Ting, jeg beder Rosa besørge; hun forsyner mig med Malerklude, syer Snorene fast paa min Vest, naar de løbe fra, bringer Vindruer o s v. Jeg vil ikke glemme Rosa.

3. X:
Ja, her veed jeg intet Navn, men der var i Civitella i Værthuset, hos den gamle Adelsmand, Signor Mobili, hvor vi logerede, en nydelig Pige, der lignede Frøken Bertha Schönheyder⁴. Jeg bad hende en Dag, da hun sad og pillede Korn i Forstuen, om jeg maatte tegne hende; men hun foer op hver Gang jeg gjorde Mine til at aabne Bogen. •102• Hun lærte mig en anden Dag, hvordan de lægge det deilige Hovedklæde, hvad jeg gjerne vilde mindes til jeg kommer hjem, og kan lære Hanne Engel⁵ og andre smukke Piger det, for dog imellem at see denne deilige Hovedpynt. Til Jerichaus og Læssøes store Ærgrelse listede jeg mig til at give hende to Pavoli, |Hun havde været mig behjælpelig med at faa en Gjerd til Modell| men, som alle mine Historier [overstreget: her] lider af Mangler, saaledes ogsaa her – det var mørkt, saa jeg fik ikke engang et venligt Ansigt derfor. Ogsaa hende med Hovedklædet vil jeg mindes. –

Og med disse tre Historier er det "slut" som Svenskerne her sige, med mine Eventyr af denne Slags. Mangen routineret Kavaleer skulde medlidende trække paa Smilebaandet; men jeg er glad ved mine tre Minder. –

¹ Billedhuggeren Jens Adolf Jerichau (1816-1883).

² Maleren Thorald Læssøe (1816-1878).

³ Citat fra Meir Aron Goldschmidts roman En Jøde fra 1845.

⁴ Bertha Magdalene Schönheyder (1828-1889), datter af justitsråd Frederik Augustus Schönheyder. Lundbye havde i månederne inden sin afrejse fra København undervist flere af familiens børn i tegning.

⁵ Hanne Engel var forlovet med Lundbyes ældste lillebror, Sigvard Lundbye, se dagbogen 16. oktober 1843.

hav set i Vinter paa Romo mange
Kunstværker; da her i jens til de
Mennesker, blandt hvilke, der er
seer en Particand, men her der
ogsaa er Hjertelighed, hvad j her sa
men saameget mere, som det var crime
ligt af at finde den, her for Lands
mand her afsendte, og som det
var, hvad j mest behøvede.

Rom 26 Sept 45.

Jeg har tro: at det først er færdi med
Jenshans g. d. i det mindste have i
hvert enkelte Berøringspunkt i de senere
Dage, og det var som et svagt Solykint
paa en kold, græs Dag. —

At være i Italien ganske inden Hjertelij
heds enest. var j altså Hjerteligt, og sa
meget indenfor Regelen, at man var istand
til at nægte j hænd. været her. Lad mig
se ogsaa her herette, hvad j har oplevet af
den Slags, saameget mere, som j vist
længt skal glemme disse Minde, der
er i denne forfrosne Tid indspræget i

i mit fættige Hjerte.

1. De berøgtede Døner.

Saaledes kaldes to Døner, Døttre af en
Engländer, som skal være her beständig.
Jeg har kun set dem og Moderen, som
naar de om Aftenen spadserer paa
Passagiataen, hvor de steds komme
i hvide Kjoler, hvilket, i Forbindelse
med at de skal arbejde i Galleri Borghese,
(de ere begge Meloninder) har erhvervet dem
sætte om i de Jægerne. De ere støjge,
store, især den ene, og have over hovedet
Buket af hvad der kan falde i Pinene;
men den næste har Døttre af samme
Familie, saa ganske blottet for Gagnetteri,
fra første Øieblik gjort et indskrænket
sædligt Indtryk paa mig, saa meget
mere som de, ligesom jeg selv, kjendelig
skjuler den Deel, hvor "Spraglerens
Latter" meget stotisk kneiser vander
og jeg ved, sagende en Mængde Plevrer
efter sig, og som jeg, indersig forknijst,
i den store Skikkelse saa ligesom

et Glimt af verdig Familiele. Det er
blevet mig en Nødvendighed at sige
Pette Lige næsten hver Aften, og j' bliver
glad og bedrøvet eftersom det viser sig
eller nægter mig. J' vilde ønske, j'
kunde lære dem at kjende, og j' var ikke
bange for at sige dem, hvor venligt de
have været paa mig, der aldrig har
noget endog blot saa paastrængende, at
j' skulde have sat Brillerne paa for at
gøre mit sønne Tøgebilled lidt be-
stemt. J' kan see, de er ikke kjendte,
men for mig er de kjendte. J' vil ikke
glemme de herlige Døner.

2. Rosa.

Sealedes hedder Perichans og Leers
nydelige Vadskeprige; hun er Datter af
den gamle Clementine kunne paa Hjør-
net, hvor hun selger Frugt. J' faar
tit at se som en Drillerier fordi j' altid
bestiller Drønerne hos Clementine; thi
de bringer tit den sønne Parasol. De
andre kender hende, og har forleden, da

I ikke var begynde, jaget havde burt
 med Frigsten, der ikke skal have været
 god og til med dig. I giver gjennem en
 Bazar mere for at see et sørligt og
 hjært Ansigt, og har ogsaa den Løn:
 at Rosa ikke alene hilser mig smilende,
 men har endog igaar bragt to hvide
 Nalliker, som vi alle antage være mig
 hestemte, og de staae da ogsaa markant
 udsat i et Glas foran mig. Men
 har endelig min gamle Kistel fra
 Vognstræp Malkeplads, den under Ro-
 sas Klæde er worden opbeholdt, in-
 det Under, thi det gamle Skind er blevet
 kantzet ved Klæderne med Silkehaard.
 Meget den saaledes seer heelt fantastisk
 ind, saa gaar I dog med den, thi:
 om disse Lomme til hin faar
 med sine hvide Klæde —
 og i Horn ginder man stærkt Færven
 siger Thoralde, der virkelig har faaet mig
 til at tro: at I er selv den mest Færven
 der over den spældne Plads. Iaa gjennem

Jeg nu ogsaa bringer alle mine italienske
Krefter for imellem at faae Magt istand,
der kunde bryde en lille Samtale med
Nosa, saa kan jeg dog kun finde det
lumpent at give min Vidskenskone
Afsked uden Grund til Klage, og det er
kun ganske og tro Ting, jeg heder Nosa
besorge; hans forsikrer mig med Maler
Alude, siger Lucrece fast paa min Vest,
naar de lake fra, bringer Vin Saue
o s v. Jeg vil ikke glemme Nosa.

3. X:

Ja, hvor need jeg intet Navn, men der
var: Livitella: i Værtshuset, hos
den gamle Adelsmand, Signor Mobili,
hvor vi logerede, en nydelig Pige, der
lignede Frøken Bertha Schinheyder.
Jeg sad hende en Dag, da hun sad og spillede
Korn: Forstod, om jeg maatte tegne
hende; men hun faar op hver Gang jeg
gjorde. Viine til at aabne Bogen.

+
 Min lærte mig en anden Dag, hvor
 han de lægge det deilige Klædeskæde,
 hvad jeg gerne vilde minde til jeg kom.
 over hjem, og han lærte Klæde Engel
 og andre smukke P. ger det, for sig: med
 dem at see denne deilige Klædeskjort.
 Til Jerichans og Lærers store Anger
 og littede jeg mig til at give hende to
 Pavoli⁺, men, som alle mine Klæde
 mine her liden af Mager, saaledes
 opaa her - det var mærkt, saa jeg fik
 ikke engang et smukt Ansigt derfor.
 Opaa hende med Klædeskædet vil jeg
 minde. —
 Og med disse tre Historier der
 det "slut" som Læreren her sig,
 med mine Eventyr af denne Slags.
 Manger kontinueret Kavalier
 skulde med lidende trække paa Lærers
 haand og men jeg er glad med mine
 tre Minde. —